

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

Вадим Попко,

кандидат юридичних наук,

*доцент кафедри порівняльного і
європейського права*

Інституту міжнародних відносин

*Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

УДК 341.41

Транснаціональний злочин у системі злочинів міжнародного кримінального права: кваліфікуючі ознаки

Становлення і розвиток транснаціонального кримінального права нерозривно пов'язано з проблемою визначення сутності транснаціонального злочину та його місця серед видів міжнародних правопорушень. Не дивлячись на те, що транснаціональне кримінальне право власне й сформувалось з появою транснаціональних злочинів, одним з важливих аспектів залишається встановлення того, які злочини слід відносити до відання транснаціонального кримінального права. Вирішення даного питання напряду обумовлює визначення не тільки предмету, але й структури, а в кінцевому рахунку й поняття транснаціонального кримінального права. Дана проблема обумовлює необхідність визначення кваліфікуючих ознак транснаціонального злочину та його відмінності від інших міжнародних правопорушень.

Метою статті є дослідження поняття «транснаціональний злочин» як виду міжнародного правопорушення, визначення його місця серед

інших міжнародних правопорушень, спираючись на теоретичні досягнення науки міжнародного права.

Транснаціональне кримінальне право стає все більш запитуваним в сучасній юриспруденції. При формуванні його концепції основоположне значення мають питання з'ясування суті його ключової категорії – транснаціональний злочин та його місця серед інших міжнародних правопорушень. Питанням теоретичного обґрунтування транснаціонального злочину у вітчизняній та зарубіжній юриспруденції певна увага приділялась, зокрема у працях Дж. Альбанезе, Н. Бойстера, Н. Дрьоміної, Н. Зелінської, А. Князькіної, Т. Сироїд, Т. Хачатурян, Ю. Черноус та інших вчених. Вагоме теоретичне значення при дослідженні окремих аспектів транснаціонального кримінального права мають класичні роботи Р. Аго, Д. Анцілотті, М. Баймуратова, М. Бассіоуні, І. Блищенко, А. Боссарда, О. Бринга, М. Буроменського, В. Буткевича, В. Василенко, Г. Верле, М. Гнатовського, Л. За-

блещкої, А. Кассезе, О. Кибальника, Д. Левіна, І. Лукашука, А. Наумова, В. Панова, В. Пелла, А. Фердросса, У. Шабаса, Г. Швець та інших вчених. Значна увага приділена міжнародним злочинам та їх класифікації на види залежно від різних критеріїв у працях В. Антипенко, М. Бассіоуні, П. Біленчука, І. Блищенко, Н. Бойстера, А. Боссарда, Г. Верле, Л. Галенської, І. Іванової, Р. Каламкаряна, І. Карпець, А. Кассезе, Н. Кльована, О. Козаченка, Ю. Колосова, І. Лукашука, Дж. Мартіна, Л. Моджоран, А. Наумова, В. Панова, А. Полторака, Ю. Решетова, А. Романо, К. Родіонова, П. Ромашкіна, А. Спиридонова, О. Трикоз, Ю. Трунцевського, М. Ушакова, І. Фісенка, Дж. Шварценбергера та інших вчених.

Родовим поняттям транснаціонального кримінального злочину являється поняття міжнародного правопорушення, під яким слід розуміти винне діяння, що посягає на міжнародну безпеку, світовий правопорядок і його окремі сфери, визнане у результаті узгодження волевиявлення суверенних держав протиправним, й таке, що підлягає кримінальному покаранню. Міжнародні правопорушення посягають на інтереси усієї світової спільноти, не є вичерпними й являють велику суспільну небезпеку для світового правопорядку у цілому.

Як відзначають більшість вчених, досліджуючи категорію міжнародного злочину (Г. Верле, О. Волеводз, Н. Дрьоміна, Н. Зелінська, М. Костенко, І. Лукашук, А. Наумов), поняття міжнародно-правового злочину бере свій початок з рішення Нюрнберзького трибуналу, де зазначено: «злочини проти міжнародного права здійснюються людьми, а не абстрактними категоріями, і тільки шляхом покарання окремих осіб, що здійснюють такі злочини, можуть бути дотримані установлення міжнародного права» [25, с. 42].

Суттєво доповнює характеристику міжнародних злочинів їх видова

класифікація, яка може бути здійснена з різних позицій.

При класифікації злочинів Р. Адельханьян використовує розподіл за родовим об'єктом злочинного посягання, а інші автори класифікують злочини, що охоплюються міжнародним кримінальним правом, за ознакою суб'єкта [І. Блищенко, В. Панов та ін.].

Після Другої світової війни розвиток міжнародних відносин супроводжувався посиленням охоронних заходів міжнародного характеру відносно прав і свобод людини і громадянина. Як результат, під охорону міжнародного права і світової спільноти були взяті права і свободи людини, а певні діяння, що порушують права і свободи особи, міжнародною спільнотою були віднесені до категорії гуманітарних злочинів (геноцид, апартеїд тощо). Виділяють також особливу групу злочинів, що посягають на міждержавну сферу відносин (агресія, колоніалізм) [14, с. 43].

У рамках матеріальних підстав у міжнародному кримінальному праві представлена класифікація злочинів, що отримала найбільше поширення і пов'язана з оцінкою глобальності тієї загрози, яку містять у собі відповідні діяння. Так, І. Карпець [20, с. 30] запропонував поділити всі злочини, що представляють предмет міжнародного кримінального права, на дві великі групи – міжнародні злочини і злочини міжнародного характеру. Дана класифікація базується на «походженні» тобто джерелі злочинів та способі формально-юридичної фіксації. Головною відмінністю між цими злочинами слід відмітити те, що на відміну від міжнародних кримінальних злочинів, злочинами міжнародного характеру не знаходяться у безосередньому зв'язку з діями держав [24, с. 53].

І. Лукашук, притримуючись формально-юридичної схеми, запропонував три групи діянь, передбачених міжнародним кримінальним правом: транснаціональні злочини (загальнокримінальні злочини, що

підпадають під юрисдикцію двох й більше держав), злочини по загальному міжнародному праву (агресія, геноцид, злочини проти людяності, військові злочини) та конвенційні злочини (тероризм, захоплення заручників, торгівля рабами і повернення в рабство, торгівля людьми і експлуатація проституції третіми особами, підробка грошових знаків, незаконна торгівля наркотиками, незаконні ввезення, вивезення і передача права власності на культурні цінності тощо) [21, с. 430-433]. Схожі точки зору зустрічаємо й у працях В. Буткевича [23, с. 698] й А. Дмитрієва [17, с. 286] та інших вчених.

Як зазначає В. Панов, по своїй юридичній природі міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру у своїй більшості можуть бути віднесені до загальнокарних злочинів, ускладненим «іноземним елементом» [26, с. 67-68]. Ототожнення злочинів міжнародного характеру й транснаціональних злочинів ми зустрічаємо й у В. Буткевича [23, с. 700].

Проблематика транснаціональної злочинності неодноразово ставала об'єктом ретельної уваги Організації Об'єднаних Націй. До числа базових документів, що визначають поняття транснаціонального злочину, необхідно віднести Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності ухвалену Резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї 15 листопада 2000 р. [2].

Поняття «транснаціональний злочин» все частіше зустрічається у міжнародному кримінальному праві, фіксується в ухвалених міжнародно-правових документах, що створюють правове поле у протидії все зростаючій транснаціональній злочинності. Разом з тим, аналіз положень міжнародних актів вказує на те, що в переважній більшості вони не містять визначення даного явища, а при відсутності загального поняття вводяться спеціальні, наприклад корупція як транснаціональний злочин [16, с. 87]. Слід зазначити, що

категорія «транснаціональний злочин» є концептуальною й характеризується рядом кваліфікуючих ознак.

Однією із найточніших й виважених характеристик транснаціонального злочину (при відсутності дефінітивного визначення) являються положення, що містяться в статті 3 п. 2 Конвенції. Згідно з цією статтею транснаціональний злочин розглядається як діяння, здійснене більш ніж в одній державі; або злочин здійснений в одній державі, але суттєва частина його підготовки, планування, керівництва чи контролю має місце в іншій державі; або воно здійснено в одній державі, але при участі організованої злочинної групи, яка здійснює злочинну діяльність у більш ніж одній державі; або воно здійснено в одній державі, але його суттєві наслідки мають місце в іншій державі.

Наступною кваліфікуючою ознакою транснаціонального злочину слід назвати наявність «іноземного елемента». Транснаціональні кримінальні злочини виходять за межі якоїсь однієї держави і набувають міжнародного характеру лише у конкретній ситуації у зв'язку з появою у складі злочину міжнародного, «іноземного» елемента» (розкрадання, шахрайство, викрадення дітей тощо). З приводу подібних злочинів між державами укладаються двосторонні угоди про правову допомогу, спрямовані на припинення спроб злочинців ховатися від правосуддя за кордоном, а також на недопущення збуту викраденого чи «відмивання» злочинних доходів за кордоном тощо. Наприклад, раніше угони автомобілів не вважались небезпечним видом злочинів. Якщо ж оцінити масштаби, які це явище прийняло в Європі, і врахувати, що з'явилися системи угонів і поставок автомобілів на південь і на схід, то стає зрозуміло, що дане явище вже переходить у нову якість, набуває дійсно міжнародного розмаху». До транснаціональних злочинів слід відносити нелегальну

міграцію, торгівлю жінками і дітьми з метою примусу їх до заняття проституцією, поширення дитячої порнографії, корупцію, викрадення і незаконний експорт культурних цінностей, угон і контрабанду автомобілів, незаконну торгівлю об'єктами флори і фауни, торгівлю людськими органами, поширення контрафактної продукції, комп'ютерні злочини і ряд інших.

Наприклад, Інтерпол має врахувати такі ознаки злочину: вид вчиненого злочину; небезпека злочину для внутрішніх інтересів більш ніж однієї держави; характеристика злочинця або хоча б одного з його спільників як такого, що пересувається по різних країнах; поведінка виконавців злочину або його спільників. Перша і друга ознаки по своїй сутності пов'язані з об'єктом і об'єктивною стороною злочину, його міжнародним, «іноземним елементом», а третя і четверта – із суб'єктивною стороною поведінки злочинців.

Тому злочинцями вважаються особи, чия злочинна діяльність стосується юрисдикції двох і більше держав, тобто членів міжнародних злочинних угруповань, що займаються в різних країнах рекетом, крадіжками, шахрайством, перепродажем краденого майна тощо і які переходять від карної відповідальності за кордонами своєї держави.

Щодо злочину ускладненого «іноземним елементом», то залежно від того, якої ознаки злочину стосуються, їх можна умовно підрозділити на окремі групи. Перша – належить до суб'єкта злочину, що буде носити міжнародний характер, якщо виконавці і їхні співучасники є громадянами декількох країн. Наприклад, одні особи вирощували і продавали наркомісткі рослини в Колумбії, інші перевозили їх для переробки в героїн у сусідній Мексику, треті поширювали виготовлений наркотик у країнах Європи та ін. Друга група «іноземних елементів» може бути віднесена до об'єкта злочинного зазіхання, що не

завжди збігається з місцем учинення злочину. Класичним прикладом є незаконне виготовлення американських доларів в Італії, збут їх іноземним туристам у Франції, Іспанії й інших країнах. При цьому економічний збиток заподіюється грошовому обігу США. За цією ознакою названі злочини іменуються транснаціональними.

У названих випадках не завжди присутня така ознака, як конвенційність, цим перераховані злочини відрізняються від злочинів міжнародного характеру, що складає головну між ними відмінність. Кримінальна відповідальність за ці злочини настає не тільки на основі міжнародних договорів, але і за національними нормами карного, кримінально-процесуального і кримінально-виконавчого законодавства. Тому, якщо, наприклад, літак в Україні захоплений злочинцями і викрадений у Швецію, то набирають сили норми Гаазької Конвенції про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден від 16 грудня 1970 р. [4].

Поняття транснаціонального злочину багатоаспектне, так як включає в себе не тільки порушення норм кримінального права, але й супутні йому порушення норм інших галузей права – адміністративного, фінансового, митного, цивільного тощо. Це поняття вживається в Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000) й інших міжнародних документах та є загальновизнаним у міжнародному праві, що дає можливість стверджувати про виділення такої групи злочинів у принципі й використовувати їх у національному праві.

Аналіз Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000) дозволяє зробити висновок, що стосовно попередження, розслідування і кримінального переслідування, поняття «транснаціональний організований злочин» охоплює дві категорії правопорушень:

1) широкий спектр серйозних злочинів, тобто злочинів, що караються позбавленням волі на максимальний строк не менше чотирьох років чи більш суворою мірою покарання, якщо вони мають транснаціональний характер і скоєні за участі організованої злочинної групи;

2) правопорушення, які підлягають криміналізації відповідно до Конвенції, тобто: участь в організованій злочинній групі, відмивання доходів від злочинів, корупція, перешкоджання здійсненню правосуддя.

Вчені (Н. Зелінська, І Карпець тощо) підкреслюють політичний характер міжнародних злочинів, проте щодо транснаціональних злочинів ця риса присутня не завжди, скоріше її слід розглядати, як виключення. При характеристиці транснаціональних злочинів доцільно звернути увагу на їхню економічну спрямованість.

Отже, категорія транснаціонального злочину представляє широку концепцію, що включає різні види злочинів, які в основному можуть бути віднесені до категорій організованої злочинності, корпоративних злочинів, економічних професійних і політичних злочинів, причому інколи до кількох категорій одночасно [9]. Традиційно фактор перетину кордону злочинцями чи прояв результатів їх протиправних дій за межами країни – місця їх здійснення – розглядається як обов'язковий компонент функціонування транснаціональної злочинності, що знаходиться у рухомому, динамічному стані. Перетинання може полягати у передачі інформації, тобто бути «віртуальним», а не фізичним.

Спроби класифікувати транснаціональні злочини останнім часом здійснювалися в рамках ООН, інших міжнародних організацій, зокрема Комісії міжнародного права ООН, та на доктринальному рівні. Цими питаннями переймаються й конгреси ООН, які згідно Резолюції 415(V) Генеральної Асамблеї ООН від 1 грудня 1950 р. (п. d) [12] передбачається скликати кожні п'ять років й

розглядати проблеми запобігання транснаціональній злочинності. На VIII Конгресі ООН по попередженню злочинності та поводженню з правопорушниками (Гавана, 1990 р.) [10]

На IX Конгресі ООН по попередженню злочинності та поводженню з правопорушниками (Каїр, 1995 р.) [11] була представлена наступна класифікація транснаціональних злочинів: 1) відмивання грошей; 2) терористична діяльність; 3) викрадення творів мистецтва і предметів культури; 4) порушення права інтелектуальної власності; 5) незаконна торгівля зброєю; 6) угон літака; 7) морське піратство; 8) захоплення наземних об'єктів, під якими розуміються крадіжка, пограбування, піратство, викрадення людей, оборот незаконних товарів; 9) шахрайство зі страховкою; 10) комп'ютерні злочини; 11) екологічні злочини; 12) торгівля людьми; 13) торгівля людськими органами; 14) незаконна торгівля наркотиками; 15) хибне банкрутство; 16) незаконне проникнення в легальний бізнес; 17) корупція і підкуп громадських, партійних діячів і виборних осіб у відповідності з визначенням у національному законодавстві; та 18) інші злочини, що здійснюються організованими злочинними групами.

В Конвенції ООН (2000) визначаються основні види транснаціональної злочинності, що стосуються сфери економічної діяльності: відмивання грошей, порушення права інтелектуальної власності, шахрайство зі страхуванням, хибне банкрутство та інші. Перелік транснаціональних економічних злочинів, визначених конвенцією, не можна вважати вичерпним, так як ознаки транснаціонального злочину властиві складам й інших протиправних діянь, властивих даному явищу (контрабанда, фальшування грошей тощо).

З огляду на поширеність й різноманітність транснаціональних злочинів їхня класифікація можлива за кількома критеріями. Серед ос-

новних підгруп транснаціональних злочинів за характером шкідливих наслідків можна виділити: 1) злочини, що завдають шкоду мирному співробітництву і нормальному здійсненню міждержавних відносин (тероризм, захоплення заручників, угон літаків тощо); 2) економічні злочини (контрабанда, підробка грошей і цінних паперів, фінансування тероризму, нелегальна міграція, поширення наркотиків тощо); 3) екологічні злочини (екоцид, біоцид тощо); 4) злочини, що завдають шкоду особі, майну, моральним цінностям (торгівля людьми, піратство, поширення порнографії тощо); 5) злочини, що завдають шкоду культурному розвитку (викрадення творів художнього мистецтва).

Щодо транснаціональних злочинів, необхідно зазначити важливість такого критерію класифікації злочинів як критерій масштабності територій (регіонів) держав. Наприклад, у Віденській Декларації про злочинність і правосуддя: відповіді на виклики XXI століття від 20 квітня 2000 р. [1] особливо відмічалось, що держави-члени ООН стурбовані впливом на суспільство результатів здійснення серйозних злочинів, що мають глобальний характер, і «... переконані у необхідності двостороннього, регіонального і міжнародного співробітництва у сфері попередження злочинності і кримінального правосуддя». Якими б не були географічні кордони злочинних операцій, ясно, що організована злочинність більше не обмежується місцевою активністю, майже завжди вона носить транснаціональний характер.

У літературі в якості самостійного виду транснаціональних злочинів пропонується виділяти посягання, що виходять за межі якоїсь однієї держави і набувають міжнародного характеру лише в конкретній ситуації у зв'язку з появою у складі злочину «іноземного» елемента. У дану групу включаються крадіжки й деякі інші злочини, з приводу яких укладаються угоди про правову допомогу [27].

Висновки. Підсумовуючи, визначимо, що транснаціональний злочин у системі злочинів міжнародного кримінального права характеризується рядом кваліфікуючих ознак, що відрізняють його від інших видів злочинів.

Поняття «транснаціональний злочин» являється категорією міжнародного права, фіксується в ухвалених міжнародно-правових документах, зокрема в Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 р., які у своїй сукупності створюють правове поле у протидії все зростаючій транснаціональній злочинності. Це поняття багатоаспектне, включає в себе не тільки порушення норм кримінального права, але й інших галузей права – адміністративного, фінансового, митного, цивільного тощо.

Важливою являється характеристика транснаціональності, яка розуміється згідно ст. 3 п. 2 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р.: а) як діяння здійснене більш ніж в одній державі; б) або злочин здійснений в одній державі, але суттєва частина його підготовки, планування, керівництва чи контролю має місце в іншій державі; в) або воно здійснено в одній державі, але при участі організованої злочинної групи, яка здійснює злочинну діяльність у більш ніж одній державі; г) або воно здійснено в одній державі, але його суттєві наслідки мають місце в іншій державі.

Наступною кваліфікуючою ознакою являється наявність «іноземного елемента», адже транснаціональні кримінальні злочини виходять за межі якоїсь однієї держави і набувають міжнародного характеру лише у конкретній ситуації у зв'язку з появою у складі злочину міжнародного, «іноземного» елемента, з приводу чого між державами укладаються двосторонні угоди про правову допомогу.

Класифікація транснаціональних злочинів можлива за різними кри-

теріями (ступеню суспільної небезпеки, за сферою суспільних відносин, матеріальними критеріями, суб'єк-тами здійснення злочину, джерелі та способі формально-юридичної фіксації, за походженням кримінально-правової заборони, територіальною поширеністю тощо), згідно яких він визнається злочином міжнародного характеру, конвенційним, екстрадиційним, посягає на економічну складову суспільних відносин.

Кримінальна відповідальність за ці злочини наступає не тільки на основі міжнародних актів, але й за національними нормами карного й кримінально-процесуального законодавства.

З огляду на ситуацію з криміналізації значної кількості діянь, що відносяться до категорії транснаціональних злочинів, й мають суттєві розбіжності по їх юрисдикції, рівню правової оцінки, характеристики, по суб'єктам відносин та іншим ознакам, вони можуть бути об'єднані у певні групи. Це групи транснаціональних злочинів, що підпадають під міжнародну юрисдикцію та юрисдикцію внутрішньодержавних органів; злочини міжнародного характеру, екстрадиційні, конвенційні злочини; злочини, що здійснюються міжнародними організованими групами та окремими фізичними особами; злочини в економічній, гуманітарній, культурній та іншій сферах.

Список використаних джерел

1. *Віденська* декларація про злочинність та правосуддя: відповіді на виклики XXI століття від 20 квітня 2000 р. // Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_443
2. *Конвенція* ООН проти транснаціональної організованої злочинності, ухвалена Резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789
3. *Конвенція* Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 6 жовтня 1999 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207
4. *Конвенція* про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден від 16 грудня 1970 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_167
5. *Конвенція* про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами від 2 грудня 1949 р. // Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_162
6. *Конвенція* про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності 14 листопада 1970 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_186
7. *Конвенція* про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157
8. *Конвенція* про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення від 3 березня 1973 р. // Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_129
9. *Десятий* Конгресс ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями, Вена, 10 – 17 апреля 2000 г. / Международное сотрудничество в борьбе с транснациональной преступностью: новые вызовы в XXI веке: Рабочий документ, подготовленный Секретариатом. UN. Doc. A/CONF. 187/6
10. *Резолюція* 45/121 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 р. // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.un.org/ru/ga/5/docs/5res.shtml>

11. *Резолюція* ООН 50/145 Генеральної Асамблеї від 21 грудня 1995 р. // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.un.org/ga/50/docs/50res.shtml>
12. *Резолюція* 415(V) Генеральної Асамблеї ООН від 1 грудня 1950 р. // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.un.org/ga/5/docs/5res.shtml>
13. *Адельханян Р.* Категория «военные преступления» в международном уголовном праве // *Право и политика: научный юридический журнал.* 2002. № 12. С. 43 – 45.
14. *Адельханян Р. А.* Преступность деяния по международному уголовному праву: Учебное пособие / Р.А. Адельханян; Академический правовой ун-т. М.: МЗ-пресс, 2002. 37 с.
15. *Гравица А. А.* Транснациональная коррупция как состав международного преступления // *Журнал российского права,* 2015. № 12. С. 87-100.
16. *Дмитрієв А. І.* Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / Відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський; Київ. ун-т права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. К.: ЮрінкомІнтер, 2001. - 638 с.
17. *Зелинская Н. А.* Международные преступления и международная преступность: Монография / Н. А. Зелинская; Одесская национальная юридическая академия. - О.: Юридична література, 2006. 568 с.
18. *Зелинская Н. А.* Морское пиратство как международное преступление: текст лекций / Н. А. Зелинская. Одесса: Юридична література, 2013. - 80 с.
19. *Карпец И. И.* Преступления международного характера / И. И. Карпец. М.: Юридическая литература, 1979. 262 с.
20. *Лукашук И. И.* Международное право: Особенная часть: Учебник / И. И. Лукашук; РАН; Институт государства и права. Академический правовой ун-т. – 3-е изд. перераб. и допол. Москва: Волтерс Клувер, 2007. 544 с.
21. *Лукашук И. И.,* Наумов А. В. Международное уголовное право: Учебник. М.: Спарк, 1999. 287 с.
22. *Міжнародне* право: основні галузі: Підручник / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожний та ін.; за ред. В. Г. Буткевича. К.: Либідь, 2004. 816 с. Лукашук И. И., Наумов А. В. Международное уголовное право: Учебник / И. И. Лукашук, А. В. Наумов. М.: Спарк, 1999. 287 с.
23. *Міжнародне* право: основні галузі: Підручник / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожний та ін.; за ред. В. Г. Буткевича. К.: Либідь, 2004. 816 с.
24. *Наумов А. В.* Преступления против мира и безопасности человечества и преступления международного характера // *Государство и право,* 1995, № 6. – С. 48-57.
25. Ответственность за военные преступления человечества: Сборник документов / Сост. Г. Н. Александров и др. / Под ред. О. Н. Хлестова (общ. ред.) и др. - М., 1969. 94 с.
26. *Панов В. П.* Международное уголовное право: Учебное пособие / В. П. Панов. М.: Инфра-М, 1997. 320 с.
27. *Рассказов Л. П., Упоров И. В., Трунцевский Ю. В.* Ответственность за транснациональные преступления. Краснодар: Краснодарский юридический институт МВД России, 2000. 128 с.
28. *Репецкая А. Л.* Транснациональная организованная преступность: характеристика, причины, стратегии контроля. Иркутск: Изд-во ТГЭА, 2001. 236 с.
29. *Bassiouni M.Ch.* Characteristics of International Criminal Law Conventions // *International Criminal Law.* N.Y., 1986. Vol. 1, 2;
30. *Bassiouni M.Ch.* International Extradition and World Public Order. – New York: Oceana publication inc. Dobbs Ferry, 1974. 630 p.
31. *Boister N.* An Introduction to Transnational Criminal Law. Oxford: University Press, 2012. 512 p.

Попко В. В. Транснаціональний злочин у системі злочинів міжнародного кримінального права: кваліфікуючі ознаки

В статті аналізуються види злочинів у системі міжнародного кримінального права, місце транснаціонального злочину серед них та його кваліфікуючі ознаки. Відзначається розробленість доктринального підходу до визначення концепції міжнародного злочину, його ознак й наголошується на необхідності вивчення категорії транснаціонального злочину як категорії міжнародного кримінального права. Автор наголошує на необхідності дослідження видів злочинів у системі міжнародного кримінального права, що обумовлюється способами й формами боротьби з ними, формулюванням у міжнародних правових актах та внутрішньодержавному законодавстві, а також притягненням до відповідальності винних осіб. З огляду на поширеність та різноманітність транснаціональних злочинів їхня класифікація можлива за багатьма критеріями, зокрема матеріальними й формально-юридичними, територіальною поширеністю, суб'єктивним складом, закріпленістю у міжнародних нормативних актах тощо.

Ключові слова: міжнародне кримінальне право, міжнародний злочин, транснаціональний злочин, вид злочину, кваліфікуючі ознаки

Попко В. В. Транснациональное преступление в системе преступлений международного уголовного права: квалифицирующие признаки

В статье анализируются виды преступлений в системе международного уголовного права, место транснационального преступления среди них, а также его квалификации признаки. Отмечается разработанность доктринального подхода к определению концепции международного преступления, его признаков и отмечается необходимость изучения категории транснационального преступления как категории международного уголовного права. Автор обращает внимание на необходимость исследования видов преступлений в системе международного уголовного права, что обосновывается способами и формами борьбы с ними, формулированием в международных правовых актах и внутреннем государственном законодательстве, а также привлечением к ответственности виновных лиц. Исходя из распространенности и разнообразности транснациональных преступлений, их классификация возможна за многими критериями, в частности материальными и формально-юридическими, территориальной распространенностью, субъективным составом, закреплённостью в международных нормативных актах и др.

Ключевые слова: международное уголовное право, международное преступление, транснациональное преступление, вид преступления, квалифицирующие признаки

Popko V. Transnational crime in the international criminal law system: qualifying features

The article analyzes the types of crimes in the system of international criminal law, the place of transnational crime among them and its qualifying attributes. The development of the doctrinal approach to the definition of the concept of an international crime, its features, and emphasizes the need to study the category of transnational crime as a category of international criminal law. The author emphasizes the need to study the types of crimes in the system of international criminal law, stipulated by methods and forms of struggle against them, the wording in international legal acts and domestic law, as well as the prosecution of perpetrators. Given the prevalence and diversity of transnational crimes, their classification is possible by many criteria, in particular material and formal-legal, territorial prevalence, subject structure, entrenched in international regulations, etc.

Key words: international criminal law, international crime, transnational crime, type of crime, qualifying features.